

**Förskolan Solstrålen
Nacka kommun**

**Madeleine Floxgård, Danderyds kommun
Annelie Geilert Jonsson, Sollentuna kommun**

v 42, 2014

	1	
		2014-11-02

Innehåll

Fakta om enheten	4
Statistik.....	4
Organisation/Ledning.....	4
Sammanfattande slutsats	5
Starka sidor.....	6
Förbättringsområden	6
Normer och värden.....	6
Utveckling och lärande.....	8
Ansvar och inflytande för barn.....	12
Förskolechefens ansvar	15
Kommentar från förskolans ledning till observationsrapporten.....	158

	2	
		2014-11-02

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

	3	
		2014-11-02

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Förskolan Solstrålen
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående
Avdelningar	1 st.
Tillagningskök eller catering	Catering
Har förskolan någon profilering?	Förskola med kristen profil samt Reggio Emilia inspirerad
Typ av demografiskt upptagningsområde	Flerfamiljshus, villor

Statistik

Antal barn:	22 st.
Antal pedagogisk personal (heltidstjänster/årsarbetare)	5 st. motsvarande 4,35 % heltidstjänster
Antal barn/årsarbetare	5 st.
Antal personal med förskollärexamen (åa)	2 st. (1 st. legitimerad)
Förskolechef (åa)	1 förskolechef/förskollärare
Övrig ledning (åa)	Förskolans styrelse

Organisation/Ledning

Ledningsgrupp, pedagoggrupp	Förskolechefen är pedagogiskt ansvarig och också länken mellan pedagoggrupp och styrelse.
Arbetslag eller liknande kring vilka barngrupper personalen är organiserad.	För tillfället två arbetslag som arbetar tätt tillsammans men ansvariga för varsin grupp under 3 av 5 dagar då vi arbetar åldersindelad. En förskollärare i varje grupp.

	4	
		2014-11-02

OBSERVATIONENS METOD

Vi är två observatörer som besöker förskolan Solstrålen under två dagar i vecka 42, 2014. Innan vår observation har vi tagit del av förskolans olika dokument, hemsida och facebook sida.

Under de dagar vi besöker förskolan deltar vi i alla förekommande aktiviteter. Vi har samtalat med pedagoger och även intervjuat en pedagog och förskolechefen. Rapporten skriver vi observatörer tillsammans utifrån våra iakttagelser och intervjuer.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Förskolan Solstrålen är *Ältas minsta förskola*¹. En enhet med en avdelning och just nu 22 barn. Huvudman för förskolan är Allianskyrkan i Älta. Vi läser i förskolans dokument att förskolans verksamhet präglas av de kristna värderingarna som genomsyrar både verksamheten och förhållningssättet i vardagen. Förskolan delar lokaler med Allianskyrkan och har ett nära samarbete med Allianskyrkans församling.

Inspiration för verksamheten hämtas från Reggio Emiliias filosofi.

Solstrålen satsar mycket på värdegrundsarbetet. Vid höstterminens start påbörjades arbetet med projekt *Stopp, sluta, jag vill inte*. Syftet med projektet är att få en lugnare och mer harmonisk barngrupp genom att lära barnen hur man är mot varandra.

Pedagogerna på förskolan har till stora delar ett respektfullt förhållningssätt till barnen. Hos pedagogerna finns många goda tankar om hur verksamheten ska se ut och vilket förhållningssätt som ska finnas mellan pedagoger och barn men olika saker i vardagen som kan verka stressande, till exempel att det fattas pedagoger på grund av sjukdom gör att de inte alltid fullföljs så att de blir synliga i verksamheten.

Att förskolan är liten framhålls som positivt men vi ser och hör att det finns både för- och nackdelar med att vara en liten enhet. Till fördelarna hör tryggheten i det lilla när alla känner alla. Till nackdelarna hör sårbarheten när pedagoger är frånvarande på grund av sjukdom samt svårigheten att få pedagogerna att räcka till under dagarna då de dels ska täcka upp så att det finns tillräckligt många pedagoger tillsammans med barnen under den tid förskolan har öppet men också ha tid över till planering och tid att stämma av och hinna prata med varandra om det som händer i vardagen på förskolan.

---

¹ Förskolans egen slogan

	5	
		2014-11-02

Starka sidor

- Förskolechefens respektfulla förhållningssätt gentemot båda barn, medarbetare och föräldrar. *Förskolechefens ansvar sidan 16*
- Välskrivna dokument för såväl de dagliga rutinerna som det systematiska kvalitetsarbetet. *Förskolechefens ansvar sidan 16*
- Värdegrundsarbetet *Normer och värden sidan 8*
- Projekt och temaarbete *Normer och värden sidan 8, Utveckling och lärande sidan 14*

Förbättringsområden

- Förhållningssätt mellan pedagoger och barn. *Normer och värden sidan 8*
- Styrning och ledning, förskolechefens mandat att leda verksamheten. *Förskolechefens ansvar sidan 16*
- Lokalernas utformning och storlek som försvårar arbetet med kvalitet i verksamheten. *Utveckling och lärande sidan 11 och 12*
- Miljön ute och inne behöver utvecklas för att ge barnen, framförallt de äldsta, inspiration och utmaningar till lek och lärande. *Utveckling och lärande sidan 11 och 12*
- Tid för pedagogerna stämma av och planera dagen med varandra, till exempel med ett morgonmöte.
Förskolechefens ansvar sidan 16

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Förskolan Solstrålen har sammanfört två stycken planer, *likabehandlingsplanen* samt *planen mot diskriminering och kränkande behandling* till enda plan. De kallar den *Planen*. Vi läser i Planen att förskolans vision är att *alla barn är unika och därför vill Solstrålen uppmuntra till alla barns rätt att vara olika!* Förskolan har en kristen värdegrund, där individen är unik och värdefull. Alla har rätt att vara trygga och ingen får utsättas för kränkande behandling i någon form. Barnen ska utveckla sin förmåga till empati och socialt samspel.

Värdegrundsarbetet

Värdegrundsarbetet ges stort utrymme på förskolan. För att få en lugn och harmonisk barngrupp har höstterminen inletts med projektet *Stopp, sluta, jag vill inte*. Pedagoger berättar att den äldsta gruppen (4-5 åringarna) har en egen del i projektet. Eftersom det bland barnen finns ett stort intresse för sagor uppfann pedagogerna sagan om Ugglan. Barnen gick på utflykt till sagoskogen och träffade ugglan som hade problem med djuren i skogen som inte kunde hålla sams. Ugglan bad barnen om hjälp att lösa djurens konflikter. Det ledde till *Stopp, stanna, jag vill inte*. Barnen tillverkade små stoppskyltar som de gav till ugglan. Arbete ledde sedan vidare till att barnen formulerade Solstrålens egna normer. Pedagoger berättar att de gjorde upp gemensamma regler för hur man är mot sin kompis. Bland annat *att man lyssnar*

	6	
		2014-11-02

på varandra, man väntar sin tur och man slår inte den man tycker om. Vi ser att sagorna används som ett verktyg i värdegrundsarbetet.

Förhållningssätt mellan barn och personal

Vi ser hur barnen tas emot på morgonen på ett positivt, varmt och välkomnande sätt.

Pedagogen sätter sig på golvet tillsammans med barnen och genom pedagogens ödmjuka förhållningssätt uppstår en dialog mellan pedagog och barn.

Vi ser att pedagogerna bemöter barnen på ett respektfullt sätt och hör hur pedagogerna ofta frågar barnen om deras åsikter och respekterar det de säger. Som exempelvis om de får fotografera barnen, om det är ok att flytta lite på stolen som barnet sitter på för att göra plats för en kompis. Vi ser hur pedagogerna ger sig tid att förklara olika situationer för barnen.

Vi ser också exempel på det motsatta förhållningssättet då pedagoger är stressade och bemöter barnen på ett mindre respektfullt sätt. Vi hör då många tillsägelser med en hårdare ton om att barnen ska vara tysta och lugna.

Arbetsklimat för barn

Vi ser att det finns arbetsro under kortare stunder men inte för alla barn.

På måndag förmiddag då barnen själva valt aktivitet ser vi några barn som arbetar med lera och några som arbetar med bygg och konstruktion. Flera av de barn som arbetar med lera tröttnar och lämnar aktiviteten efter en kort stund. De går då till mattan alldeles intill där de andra barnen arbetar med klossar varpå deras arbetsro störs och försvinner. Vi ser att pedagogernas förhållningssätt ofta blir mer hålla efter, stoppa och säga nej än att än att ligga steget före och erbjuda aktiviteter som fångar barnens intresse och skapar ro. Vi ser också att barnen har svårt att hitta meningsfull aktivitet som ger dem stimulans och utmaningar och därför har svårt att komma till ro.

Bedömning i text

Förskolan lägger stor vikt vid värdegrundsarbetet och det bedrivs till stora delar på ett systematiskt sätt. Den likabehandlingsplan som är en del av *Planen* är välskrivna och innehållsrika men endast till viss del synliga i det vardagliga arbetet.

Det finns en till stora delar gemensam syn på värdegrunden bland pedagogerna på förskolan men den inte kommer i alla delar till uttryck i det dagliga arbetet. Vi bedömer att det finns olikheter i hur pedagogerna hanterar saker som kan upplevas som stressande i vardagen och hur det leder till olikheter i bemötandet av barnen. De dagar då vi besöker förskolan saknas pedagoger på grund av sjukdom. Vi ser hur det leder till stress och oro bland pedagogerna och hur tonen mot barnen blir kortare och med fler tillsägelser.

Lokalernas utformning och att det material som erbjuds är begränsat gör att det är svårt för barnen att hitta arbetsro. Det finns ingenstans att få vara ifred med sin lek. Materialet som finns fångar inte barnens intresse vilket gör dem lite rastlösa och det blir ingen arbetsro.

	7	
		2014-11-02

hyllor i deras höjd. I sagogruppen får 1-3 åringarna arbeta med sagorna på olika sätt. Här används också Ipaden som ett verktyg.

Vi hör och ser att barn och pedagoger räknar mycket på fingrarna tillsammans och en av pedagogerna berättar att det är ett sätt att arbeta med matematik i vardagen. I skapande rummet och i *Valet* får barnen möjlighet till skapande aktivitet. När vi besöker Solstrålen är vi med på en musikstund i kyrksalen då barnen får spela på rytminstrument och röra sig till musik. Vi ser mycket lite av läroplanens övriga målområden i verksamheten under de dagar vi besöker förskolan och i den dokumentation vi tar del av. Detta är ingenting som nämns i vid intervjuer eller som vi kan läsa om i några av de dokument vi tar del av. Material och aktivitet för naturvetenskap och teknik saknas.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Förskolan arbetar flitigt med sina *paddor*. De används som verktyg i läroprocesserna. Ipaden används till att inhämta information. Vi ser hur barnen hittat en svamp som de vill ta reda på fakta om. Tillsammans med en pedagog söker de på internet men hittar inte svampen och de bestämmer sig istället för att fotografera den för att sedan söka information vid ett senare tillfälle.

Under våra intervjuer berättar en pedagog att Ipaden används till att reflektera tillsammans med barnen över det egna lärande. Vid en sagosamling för 3-åringarna ser vi hur barnen och pedagogen använder Ipaden till att göra ett bildcollage tillsammans. Pedagogen inleder samlingen med att fråga barnen om de kommer ihåg vad de gjorde veckan innan. De får titta på bilder av sig själva när de ritade katter och de pratade om vad de gjort.

Barnen får själva använda Ipaden till att skriva sina namn och vi hör hur ett barn säger *får jag spela på paddan*. Pedagogen svarar att det inte är speltid nu. En pedagog berättar att *paddan* används för de barn som har annat modersmål än svenska då det finns appar på olika språk. Pedagogerna känner sig dock begränsade av att de inte har något bankkort kopplat till kontot på Ipaden och därför inte kan köpa de appar de vill ha.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

När det finns barn i behov av särskilt stöd i verksamheten börjar arbetet med att pedagogerna reflekterar tillsammans över vad det är som oroar och vilka behov av stöd som finns. De har sedan ett möte med barnets föräldrar för att stämna av det de ser och höra hur föräldrarna ser på saken. Vid behov kan Nacka kommuns specialpedagog konsulteras och förskolan kan ansöka om extra ekonomiskt bidrag för att kunna ge barnet det stöd och den hjälp det behöver.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Pedagogerna berättar att Nacka kommun tidigare hade modersmåls lärare som kom till förskolan och som arbetade med barnen och deras hemspråk. Så är det inte längre vilket gör att de tycker att det är svårt att ge stöd på ett bra sätt. Numer används Ipaden och olika appar med vars hjälp barnen kan spela spel och lyssna på sagor på sitt eget språk. Vi kan läsa i

	9	
		2014-11-02

planen att pedagogerna uppmuntrar barnen att berätta om sina modersmål och på så sätt lära varandra om olika språk.

Dokumentation av barns lärande

Barns lärande dokumenteras genom väggdokumentationer och i barnens pärmar. Alla barn har en egen pärm där fotografier och teckningar finns samlade tillsammans med text som beskriver de olika projekten förskolan arbetat med och med utdrag ur läroplanen kopplat till de olika aktiviteterna.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolan delar lokaler med kyrkan. Förskolan har en egen ingång, egen hall och tre rum, två mindre och ett större som är deras egna. De har också tillgång till kyrksalen för musik och rörelse. Barnen äter lunch i kyrkans i lokaler.

I de rum som disponeras endast av förskolan ser vi hur man skapat olika stationer så som bygg och konstruktion, ljusbord, rum för sagoläsning och ett skapande rum. Det finns också ett sandbord. Stolar och bord är i barnens höjd. Visst material finns på golvnivå i genomskinliga plastlådor och var sak har sin plats. Legot är färgsorterat och på hyllorna finns fotografier som visar var sakerna ska stå. Intill skapande rummet finns en grind. Vi ser att mycket av materialet både för skapande och annat lekmaterial finns på hyllor högt upp för att de yngsta barnen inte ska nå det. Vi ser att bokstäver och siffror finns uppsatta på väggen. Förskolan har en gård med sandlåda, rutschkana och ett lekhus. Det finns en asfaltsplan att cykla på. På baksidan finns en skogsbacke med egen grillplats, ett lekhus, en båt och en gunga. Skogsbacken är inhägnad och avskild från den övriga gården med en grind. I anslutning till huset finns en uteplats under tak med bord och bänkar.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Pedagogerna berättar att fyra barn och en pedagog besöker biblioteket i Älta centrum en gång i månaden. Eftersom biblioteket finns så nära förekommer även spontana besök. Teaterbesök görs både på biblioteket och inne i Stockholm. Den veckan vi besöker Solstrålen ska 4-5 årsgruppen åka på teater vid Odenplan. Vi hör hur barnen pratar om den långa utflykten och att de ska få åka både buss och tunnelbana.

Hellasgårdens friluftsområde finns i närheten som mål för skogsutflykter.

Alldeles i förskolans närhet finns ett skogsområde där trollet Murre bor och dit förskolan går på utflykt. Det är älgen som håller ordning i skogen och som lär barnen om allemansrätten och om årstiderna.

Solstrålen har ingen samverkan med högre utbildning. Ingen av pedagogerna på förskolan har VFU handledarutbildning. Nacka kommun har krav på att de som tar emot VFU studenteter ska ta emot två studenter och det gör att förskolan inte anser att de har resurser och tid att ta emot studenter.

	10	
		2014-11-02

Bedömning i text

Det finns ett veckoschema och planering som ger verksamheten och veckans olika aktiviteter struktur. Förskolans lokaler, material och pedagogernas förhållningssätt begränsar barnens möjligheter till att bli utforskande och kreativa i sitt lärande.

I temat med sagor och sagogruppen har förskolan ett språkutvecklande arbetssätt. Det finns material och en medveten tanke att stimulera språket och språkutveckling. När det gäller matematik hör vi hur pedagoger och barn ofta räknar tillsammans men matematik är så mycket mer än att bara räkna och det ser vi inte i verksamheten. Arbete med läroplanens övriga målområden, naturvetenskap och teknik saknas i stor utsträckning. Det gör att verksamheten kan sägas utgå ifrån läroplanen endast till viss del.

Pedagogernas arbetssätt handlar mer om att lära barnen hur man gör olika saker än ett reflekterande arbetssätt där barn och pedagoger utforskar och lär tillsammans.

Förskolans profil inspireras av Reggio Emilia filosofin där miljön har en stor betydelse som den *tredje pedagogen*. Rummen ska tala, de ska inspirera till ett lustfyllt lärande.

Vi bedömer att möjligheterna att skapa en innemiljö som utmanar barnen och inspirerar till ett lustfyllt lärande försvåras av förskolans små lokaler. De stationer som finns kan inte utnyttjas som det är tänkt då de ligger för nära varandra. Att gruppen innehåller barn åldrarna 1-5 år gör det svårt för både de äldre och de yngre barnen att få material och aktivitet som passar just deras ålder. Gruppens storlek och ålderssammansättning gör att det blir få barn i samma åldrar som kan leka tillsammans

Förskolans utemiljö har både lekplats och naturdel men skulle behöva utvecklas för att utmana till mer varierad lek.

Modern teknik används dagligen i verksamheten till dokumentation och som ett verktyg för barnens lärande. Ipaden är också ett stöd i arbetet med barn med annat modersmål än svenska.

Bedömning enligt skala

	11	
		2014-11-02

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Barns ansvar för det egna lärandet

En pedagog beskriver i en intervju sina tankar om det kompetenta barnet. Att barnen kan mycket själva, Jag vet att du kan själv! Barnen uppmuntras till att prova på att klara saker själv. Vi hör hur en pedagog uppmanar de äldre barnen att efter utevistelsen göra tre saker när de kommer in i hallen. Hänga av sig sina kläder på krokarna, gå på toaletten och tvätta händerna och sedan sätta sig på golvet i samlingen. Pedagogen påminner och ber barnen upprepa, vad var det ni skulle göra? Vi ser att de äldre barnen tar sina kläder och hänger på sina egna krokar innan de sätter sig i samlingen.

Vi kan höra att pedagoger uppmanar barnen att plocka undan material efter sig då de slutfört en aktivitet och vi hör att pedagogerna ofta upprepar sina uppmaningar till barnen.

Vid lunchen tar barnen för sig själv av maten. Barnen, även de yngre, skickar maten mellan sig. Barnen tillåts att själva avgöra hur mycket mat de vill ta. De får också välja bort sådant som de inte tycker om. Vi ser hur några barn tar mest ris och andra som tar nästan bara korv i grytan. Barnen äter med vuxenbestick.

Vi hör pedagoger berätta att barnen själva får ansvara för sina ryggsäckar och dess innehåll när de är på utflykt. De ansvarar också för att inte kasta skräp i naturen vid skogsutflykter. I skogen finns en sago-älg som lär barnen om allemansrätten.

Pedagogerna berättar att de lyssnar in barnens intressen och fångar stunden. På förskolan finns till exempel inte dukvärdar men om det är något barn som är sugen på att hjälpa till att duka får de göra det.

När vi är ute med 4-5 åringarna i skogsdungen ser vi ett barn som har hittat en svamp som hon undrar vad den heter. Pedagogen och barnet tar tillsammans fram Ipaden för att söka information.

I samlingar ser vi hur barnens frågor tillåts ta tid. Pedagogerna lyssnar och samtal uppstår.

På den musiksamling vi är med på delar pedagogen ut instrumenten till barnen och de tillåts inte att välja själva. Vid en av aktiviteterna när barnen arbetar med lera, ser vi hur pedagogen delar ut lera till barnen med orden *var så god, knåda*.

Hur barn ges inflytande över verksamheten

Barnens pärmar finns tillgängliga på hyllor i barnens höjd. Vi ser hur barn själva plockar fram sina pärmar och sitter och bläddrar i dem. Vi hör hur de pratar om vad de gör på bilderna och hur de kommenterar sina teckningar med *titta hur jag ritade när jag var liten*.

Vid 3-åringarnas sagostund hör vi hur pedagogen frågar barnen om de ville vara med på kort och om de ville skriv sitt namn på bildcollaget de gör på Ipaden.

	12	
		2014-11-02

Det finns material tillgängligt för barnen på golvet och på låga hyllor så att de själva kan ta fram det de vill ha men mycket av det material som barnen behöver för sin lek och aktivitet finns på hyllor högt upp där barnen inte kan nå det själva. Vi ser att barnen ber de vuxna om hjälp för att ta ner det material de behöver bland annat pennor och saxar.

Förskolan har ett temainriktat arbetssätt. Vi läser förskolans dokument att genom detta arbetssätt utmanas barnen till nya arbetssätt och utvecklingsområden. Genom spaningar och observationer ser pedagogerna vad som intresserar barnen och tar till vara på det i planeringen av teman och projekt.

Det finns ett veckoschema för veckans aktiviteter och vi ser att tillfällena till fri lek är få.

Demokratiska arbetsformer

Under musikstunden får barnen önska vilka sånger som ska sjungas. De två sånger som fick flest röster sjunger sedan barnen. Pedagogen använde sina fingrar för att tydliggöra antalet. Vid arbetet vid de olika aktivitetsstationerna är det slumpen som avgör vilken aktivitet som barnen får göra då pedagogerna drar barnens kort slumpvis och det barn som är på kortet väljer aktivitet.

Barnen väljer sittplats själv vid samlingarna. Vi hör hur pedagoger ofta frågar barnen om vad de tycker om olika saker och vad de vill i vardagen.

På förskolan finns inga formella forum för barns inflytande och ansvar såsom exempelvis barnråd och matråd.

Samverkan med föräldrar

Vi läser i förskolans dokument att *Vi tänker aktivt på föräldramedverkan och gemenskap.* Föräldrar som är intresserade av verksamheten på Solstrålen uppmuntras av Nacka kommun till att besöka förskolan. På förskolan ges möjlighet till delaktighet genom veckobrev, som kommer varannan vecka. Förskolan har en facebook sida för kontakt med föräldrar. Förskolan bjuder in till föräldramöte en gång per termin, utvecklingssamtal en gång per termin. Två gånger per läsår är det städdag som samordnas med Allianskyrkans städdagar då man tillsammans städar och gör fint på förskolans och kyrkans gård. En gång per termin bjuds förskolans föräldrar in till Allianskyrkans söndagsförmiddags gudstjänst. Förskolan bjuder också in till dropinfika och luciafika. På våren hålls föräldraråd tillsammans med förskolans styrelse då samtal om *Planen* förs och förslag på åtgärder läggs fram. Föräldrars tankar om verksamheten kommer fram i Pilens kundenkät samt förskolans egen enkät.

	13	
		2014-11-02

Bedömning i text

Förskolan arbetar mycket med att lära barnen att ta ansvar genom att uppmana till olika handlingar och påminna barnen såsom om att plocka undan saker att hänga upp sina kläder och tvätta händerna. Vi bedömer dock att barnen endast ges visst utrymme till eget ansvar för sina handlingar och miljön. Det finns olikheter i pedagogernas tillit och förtroende för barnen.

Barnen ges stor möjlighet att påverka sin matsituation då alla barn inklusive de yngsta väljer hur mycket eller hur lite mat barnet vill ha samt att de tillåts ta maten själva. Det finns en valfrihet att smaka eller inte smaka på maten. Att barnen äter med vuxenbestick gör det svårare för dem att äta och få upp maten från tallriken. Det råder ett lugn vid matsituationen utan uppmaningar och påminnelser.

Att mycket material finns på hyllor där barnen inte kan nå det gör att barnen blir beroende av de vuxna och begränsade i sina möjligheter att bli självständiga.

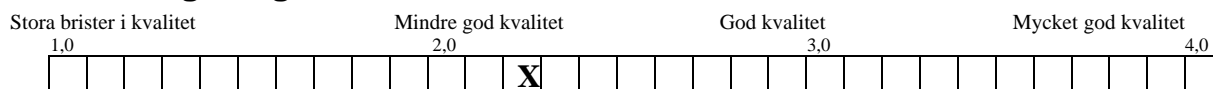
Det finns fler tankar och idéer hos pedagogerna om hur barn kan ges inflytande än vad som kommer till uttryck i verksamheten. Ord och tankar omsätts inte alltid i handling. Vi bedömer att det i hög grad är pedagogerna som styr innehållet i verksamheten.

I veckoschemat finns få tillfällen till fri lek inomhus. Det begränsar barnens möjlighet att påverka sin egen situation och välja sin egen aktivitet.

Förskolan har inga formella forum för barns inflytande så som till exempel barnråd eller matråd.

Förskolan har ett välkomnande förhållningssätt och ett gott samarbetet med föräldrarna som på flera olika sätt ges möjlighet till inflytande och delaktighet i förskolans verksamhet.

Bedömning enligt skala

	14	
		2014-11-02

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Förskolechefen berättar för oss under vår intervju att hon har det övergripande ansvaret på förskolan. Hennes tjänst är uppdelad så att 30 % är för administrativt arbete och resterande 70 % arbetar hon som förskollärare i barngrupp. Vid samtal och intervju framhåller förskolechefen sina medarbetares kompetenser och förmågor och hur mycket de betyder för förskolan. Hon poängterar styrkan i att ha ett arbetslag med många olika kompetenser och erfarenheter och hur det gör att arbetet utvecklas och lyfter. Hon försöker vara konsekvent och skilja sina olika roller åt, ifall någon vill diskutera exempelvis semester på icke kontorstid hänvisas vederbörande till annan tid då förskolechefen är på kontoret. Tidigare hade förskolans pedagoger personalmöten med fokus på information på kvällstid var tredje vecka. Förskolechefen berättar att hon upplevde att det fanns ett behov av att diskutera och reflektera över den pedagogiska verksamheten. Kvällsmötena kallas därför numer för reflektionsmöten. Förskolechefen är den som leder de pedagogiska diskussionerna på förskolans reflektionsmöten. För den information som tidigare gavs på personalmötena finns nu en loggbok. I intervjuer hör vi att både förskolechefen och pedagogerna saknar tid att hinna prata och stämma av med varandra under dagtid. Trots att det finns rutiner för exempelvis när det fattas pedagoger, det är förskolechefens uppgift att ordna med detta, ser vi att övriga pedagoger, lägger mycket tid och energi på att styra upp saker. Vi ser hur barnen blir lämnade ensamma när pedagogerna går iväg för att ordna med något eller fråga om saker som till exempel vem som ska ta emot att duka och plocka fram maten eller vem som ska diska. När vi är på förskolan ser vi hur de pedagoger som är inne båda två går och frågar kyrkans vaktmästare om han kan ta lunchen trots att förskolechefen redan gjort upp om det med honom.

Det systematiska kvalitetsarbetet

I förskolans verksamhetsplan för läsåret 2014/2015 beskrivs hur det systematiska kvalitetsarbetet på Solstrålen fungerar. Förskolan har upprättat en tydlig årsklocka för kartläggning, utvärdering och uppföljning. I slutet av läsåret görs en utvärdering av årets arbete. Resultatet av utvärderingarna analyseras och sammanfattas i en verksamhetsrapport. Verksamhetsrapporten ligger till grund för framtagandet av de utvecklingsområden/prioriterade mål som förskolan kommer att arbeta med under kommande läsår. Föräldrar medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet genom kommunens kundundersökning Pilen, förskolans egen enkät och föräldraråd.

Vi läser och ser att de reflektioner och utvärderingar som görs av pedagogerna leder till förändringar i verksamheten.

Förskolans rutiner och arbetssätt är väl dokumenterat. Alla dokument finns lätt tillgängliga i pappersform i pärmar som förvaras inne på förskolechefens kontor.

	15	
		2014-11-02

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Kompetensutveckling ges utifrån pedagogers intresse och behov. Hittar pedagogerna en kurs eller föreläsning de vill gå så försöker förskolan att ordna det. De finns ingen plan för kompetensutveckling utifrån de behov som finns i verksamhetens.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Då förskolan arbetar med en avdelning förekommer inga övergångar inom verksamheten. När barnen ska börja i förskoleklass går de till olika skolor och hur övergången går till varierar då skolorna gör på olika sätt. Vid sista utvecklingssamtalet på förskolan frågar pedagogerna föräldrarna om de får prata med skolan om det är något skolan undrar över eller vill veta.

Bedömning i text

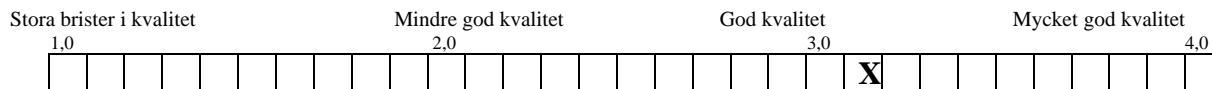
Förskolechefen behöver ta mandatet att leda arbetslaget för att tillsammans med ledningsgruppen och medarbetarna kunna utveckla verksamheten utifrån den kunskap och kompetens hon har.

Rutiner och arbetssätt är väl dokumenterade. Vi bedömer dock att det som finns nedskrivet av olika omständigheter inte alltid följs av förskolans pedagoger. De dokument och det som finns skrivet är inte fullt ut förankrat hos medarbetarna. Förskolechefens ledarskap behöver vara tydligare för att ge pedagogerna lugn och trygghet i det vardagliga arbetet.

Förskolan har ett väl fungerande och utarbetat systematiskt kvalitetsarbete. Det finns en tydlig årsklocka som stöd för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utvärdera och utveckla verksamheten. Det som kommer fram i de olika utvärderingarna leder till förändringar i verksamhet och arbetssätt.

Solstrålens föräldrar ges goda möjligheter att delta i det systematiska kvalitetsarbetet.

Bedömning enligt skala

	16	
		2014-11-02

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Förskolan har inte tidigare observerats inom Våga Visa.

REFERENSER

Förskolan Solstrålens krisplan

Förskolan Solstrålens plan för likabehandling och mot kränkande handling 2014

Att arbeta på Solstrålen

Schema ht 2014

Höstens kalendarium

Rutinschema

Utvärdering Vt. 2014

Verksamhetsplan 2014-2015

Solstrålens facebookside

Förskolan Solstrålens hemsida

	17	
		2014-11-02

Kommentar från förskolans ledning till observationsrapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

Observationsrapporten ses om ett verktyg i vårt utvecklingsarbete. Vi är en liten enhet där en sådan här utomstående observation ger oss nya ögon på vår egen verksamhet. Den visar vad som syns och verkställs i den pedagogiska verksamheten, hur mycket av våra tankar, mål och syften som faktiskt syns.

Ledning, förskolan styrelse och förskolechefen, och personalgruppen har läst rapporten och kommit med kommentarer. Under personalens utvärderingsträffar för höstterminen kommer rapporten diskuteras mer djupgående och användas som grund för planeringen inför vårterminen. Det var en stor skillnad på resultatet ifrån våra enkäter som föräldrar svara på i jämförelse med observationsrapporten, det är en punkt som ska analyseras vad det beror på. Här kommer också vårt arbete med att göra föräldrarna delaktiga i verksamheten in. Rapporten kommer att presenteras på vårens föräldramöte och även enkäternas betydelse kommer att lyftas där. Vi har under åren haft låg svarsekvens och målet för vårens enkäter är att öka detta.

Kommentar till observationens resultat

Ledningen kan i mycket hålla med om det som observationen beskriver. Det finns nackdelar med att var just en liten verksamhet. När personal är borta slår det hårt, inte minst som under dessa dagar när två var sjuka och ingen vikarie hittades. Detta händer väldigt sällan, i de allra flesta fall finns vikarie att få tag på. Det som observationen dock visar under dessa dagar är att det är något vi måste arbeta med. Personalens inställning en sådan dag är otroligt viktigt för verksamheten. Flexibiliteten kring verksamheten och organisera för att på bästa sätt åstadkomma en pedagogisk verksamhet och dag för barnen.

Det som har kommit fram under de analyser vi har haft kring rapporten är hur svårt det kan vara att se en verksamhet under två dagar, även om bakgrundsfakta och olika dokument finns med under förberedelser av observationen. Däremot visar det oss att vi behöver utveckla vår verksamhet och då framför allt på hur vi synliggör arbetet och våra tankar. Om personalen upplever att arbete kring exempelvis naturvetenskap och matematik finns med i verksamheten måste vi fråga oss varför observationen säger något annat. Vår uppgift blir nu att analysera varför det inte syns om det då finns.

De starka sidor som listas sporrar och inspirerar oss att fortsätta det arbete som startats. I observationsrapporten kommer det fram olikheter i sättet att bemöta barnen, hantera stress och förtroende för ledning och ansvarsfördelning. Rapporten är ett verktyg att synliggöra detta för alla och en grund att ha med i utvecklingsarbetet kring dessa områden.

Förbättringsområden i observationsrapporten

Två av de förbättringsområden som finns listade i observationsrapporten var lokalernas utformning och miljön, ute och inne som behövde utvecklas för att inspirera barnen. Lokalerna är som de är, vi måste utgå ifrån det vi har. Det personalen gör för att utnyttja lokalerna (då även utemiljön) är att dela gruppen och organisera så att alla miljöer används så optimalt som

	18	
		2014-11-02

möjligt för att skapa inspirerande och utvecklande möten. Barn- och personalgruppen delar upp sig, enligt utarbetat schema. Exempelvis är en grupp ute och en inne. Detta kan se uppstyrt ut vid första anblick, men det som är styrt är placering och inte aktivitet.

En inspirerande miljö är viktigt för oss. Den ska vara föränderlig beroende på vilken barngrupp som finns just nu och deras intressen ska återspeglas i den miljö vi erbjuder dem. När observationen genomfördes hade lokalerna nyligen genomgått ommålning och storstädning, vilket innebar att personalen började om i miljön med tomma ytor. Arbetet med miljön får ta tid, vi behöver känna in vad som fungerar och inte, vilka material vi ska erbjuda och vad barnen efterfrågar. Mycket har hänt i våra miljöer sedan observationen genomfördes, både utformning av rummet och vad som erbjuds för barnens inspiration och utveckling.

Utemiljön kan vara lätt att tappa i förändringsarbetet, även om verksamheten bedrivs mycket utomhus. Detta blir ett fokusområde under våren.

I arbetet med miljön kommer även förhållningssätt mellan pedagoger och barn in. Miljön speglar den barnsyn som genomsyrar verksamheten, en kompetent och utforskande individ som ska mötas med respekt, ödmjukhet och värme. Arbetet här blir att de diskussioner personalen för under reflektionsmöte blir till verklighet under dagliga verksamheten oavsett hur verkligheten ser ut. Ett arbete om att stötta varandra i sina yrkesroller. Att barnens arbete kring normer och värden även är aktuellt för pedagogernas. Under året finns även planer kring fortbildning där pedagogerna ges ett gemensamt kommunikationsverktyg att använda i sina möten med barnen.

Styrning och ledning, mandat att leda verksamheten och tid för pedagoger att stämma av med varandra var andra förbättringsområden som nämns. Vi arbetar vidare kring att skapa ytterligare tillfällen för reflektion och diskussion mellan pedagogerna samt mellan pedagog och ledning.

Älta 150114

Karin Larsson, Förskolechef

	19	
		2014-11-02